

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 10 oktober 2022
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2012/0299(COD)

10521/22
ADD 1

LIMITE

SOC 394
GENDER 117
ECOFIN 651
DRS 32
CODEC 970

ONTWERPMOTIVERING VAN DE RAAD

Betreft: Standpunt van de Raad in eerste lezing met het oog op de vaststelling van de RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake het verbeteren van het genderevenwicht bij bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen en daarmee samenhangende maatregelen

– Ontwerpmotivering van de Raad

I. INLEIDING

1. De Europese Commissie heeft bovengenoemd voorstel op 14 november 2012 bij het Europees Parlement en de Raad ingediend.
2. Het voorstel was bedoeld om het ernstige probleem van de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de raden van beursgenoteerde ondernemingen aan te pakken.
3. Het Europees Parlement heeft tijdens zijn 7e zittingsperiode de Commissie juridische zaken (JURI) en de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid (FEMM) aangewezen als de commissies die gezamenlijk voor het wetgevingsvoorstel verantwoordelijk zijn. De Commissie JURI en de Commissie FEMM hebben respectievelijk mevrouw Evelyn Regner (SD, AT) en mevrouw Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (PPE, EL) tot corapporteurs benoemd en hebben op 14 oktober 2013 over het verslag gestemd. Het Europees Parlement stelde op 20 november 2013 zijn standpunt in eerste lezing vast, met daarin 66 amendementen¹.
4. Tijdens de 9e zittingsperiode van het Europees Parlement hebben de Commissie JURI en de Commissie FEMM respectievelijk mevrouw Lara Wolters (SD, NL) en mevrouw Evelyn Regner (SD, AT) tot corapporteurs benoemd en nadat de Raad zijn algemene oriëntatie over het voorstel had bereikt, hebben zij op 16 maart 2022 gezamenlijk besloten interinstitutionele onderhandelingen te openen op basis van het standpunt van het Parlement in eerste lezing.
5. In de Raad heeft de Groep sociale vraagstukken het voorstel op 1 februari 2013 een eerste keer besproken. De groep heeft ook de effectbeoordeling besproken tijdens deze en de erop volgende vergadering (van 18 februari 2013 en 25 maart 2013).
6. Er zijn voortgangsverslagen ingediend bij de Raad Epsco op 20 juni 2013, 9 december 2013, 19 juni 2014, 11 december 2014 en 18 juni 2015. De Raad Epsco heeft op 7 december 2015 een compromistekst van het voorzitterschap besproken, maar kon geen gekwalificeerde meerderheid bereiken. Een volgend voortgangsverslag werd op 15 juni 2017 bij de Raad Epsco ingediend. Na verdere besprekingen op verschillende niveaus heeft de Raad op 14 maart 2022 een algemene oriëntatie bereikt².

¹ P7_TA(2013)0488.

² Doc. 6468/22 + ADD 1.

7. Tussen maart en juni 2022 hebben het Europees Parlement, de Raad en, als bemiddelaar, de Commissie onderhandelingen gevoerd om tot een akkoord over het voorstel te komen. Op 7 juni 2022 bereikten de onderhandelaars een voorlopig akkoord over een compromis-tekst³, die vervolgens op 15 juni 2022 werd besproken en onderschreven door het Comité van permanente vertegenwoordigers.
8. De Raad heeft bij zijn werkzaamheden ook rekening gehouden met het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 13 februari 2013 en van het Comité van de Regio's van 30 mei 2013.
9. Gezien het voorlopig akkoord tussen de twee wetgevers zal de Raad, nadat het voorstel door de juristen-vertalers is bijgewerkt, naar verwachting in oktober 2022 zijn standpunt in eerste lezing vaststellen.

II. DOELSTELLING

10. In het voorstel van de Commissie wordt voorzien in een kwantitatieve doelstelling van 40 % voor het aandeel van het ondervertegenwoordigde geslacht in de raden van beursgenoteerde ondernemingen en in een verplichting om deze doelstelling na te streven, onder meer door procedureregels in te voeren voor de selectie en benoeming van niet-uitvoerende bestuurders.

III. ANALYSE VAN HET STANDPUNT VAN DE RAAD IN EERSTE LEZING

A. Algemeen

11. Op basis van het Commissievoorstel hebben het Europees Parlement en de Raad onderhandeld opdat een akkoord kan worden bereikt op het moment dat de Raad zijn standpunt in eerste lezing bepaalt (akkoord in vervroegde tweede lezing). De tekst van het ontwerpstandpunt van de Raad stemt volledig overeen met het compromis tussen de twee wetgevers.

³ Doc. 9880/22 + ADD 1.

12. Het standpunt van het Parlement in eerste lezing bevestigde in grote lijnen de aanpak van de Commissie in haar voorstel, waarin een minimumnorm werd voorgesteld voor eerlijke en transparante selectieprocedures ter verbetering van het genderevenwicht in raden, maar waarin geen bindende quota werden vastgesteld. In de algemene oriëntatie van de Raad, waarover meer dan negen jaar na het standpunt van het Parlement in eerste lezing overeenstemming werd bereikt, werd deze aanpak ook onderschreven, maar werd tevens benadrukt dat rekening moet worden gehouden met de verschillende middelen waarmee de lidstaten de doelstellingen van de richtlijn kunnen verwezenlijken, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel.
13. Hieronder volgen de belangrijkste elementen van het compromis dat wordt belichaamd in het standpunt van de Raad in eerste lezing.

B. Structuur en toepassingsgebied

a. Herschikking van de tekst

14. De Raad heeft de tekst anders ingedeeld om de tekst duidelijker te maken en het onderscheid tussen de doelstellingen die door beursgenoteerde ondernemingen moeten worden nagestreefd en de middelen om deze te verwezenlijken (zie de artikelen 5 en 6) te benadrukken en om de andere bepalingen, waaronder die betreffende individuele doelstellingen, verslaglegging en organen voor de bevordering van gelijkheid (zie de artikelen 5, 7 en 10) te verduidelijken. Dankzij deze herschikking kon ook de werking van de opschortingsclausule worden verduidelijkt (zie hieronder). Om duidelijk te maken dat opschorting gebeurt bij de uitvoering van de richtlijn, tijdens de onderhandelingen tussen de twee wetgevers, werd het desbetreffende artikel naar verderop in de tekst (zie artikel 12) verplaatst. De rest van de structuur van de overeengekomen tekst volgt dezelfde logica als de algemene oriëntatie van de Raad.

b. Titel

15. De titel van het oorspronkelijke voorstel had enkel betrekking op niet-uitvoerende bestuurders, hoewel het voorstel in werkelijkheid ook bepalingen bevatte die ook op uitvoerende bestuurders van toepassing waren. Voor de duidelijkheid heeft de Raad de titel gewijzigd om uit te leggen dat de richtlijn van toepassing is op *alle* bestuurders, d.w.z. *zowel* uitvoerende als niet-uitvoerende bestuurders. In de gehele tekst werd waar nodig dezelfde verduidelijking toegevoegd. Deze aanpak werd door de twee wetgevers tijdens de onderhandelingen overeengekomen en blijft in de compromistekst behouden.

c. Definities (artikel 3)

16. In de compromistekst zijn de belangrijkste definities afgestemd op de algemene oriëntatie van de Raad. In het bijzonder verwijst de definitie van "beursgenoteerde onderneming" naar een onderneming die haar statutaire zetel in een lidstaat heeft en waarvan de *aandelen* zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt.

d. Doelstellingen (artikel 5)

17. Het voorstel van de Europese Commissie bevatte reeds twee alternatieve doelstellingen: 40 % voor niet-uitvoerende bestuurders of 33 % voor alle bestuurders, hoewel deze laatste optie er minder in aan bod kwam. De Raad heeft beide doelstellingen expliciet geformuleerd ter verduidelijking van het toepassingsgebied en de voorziene alternatieven. Het Europees Parlement vond die wijziging niet nodig en sprak er zijn bezorgdheid over uit dat het er met die wijziging mogelijk op zou lijken dat het ambitieniveau wordt verlaagd. Bij wijze van compromis werd artikel 5 enigszins geherformuleerd zodat het niet langer de zinsnede "na te streven" bevat, maar in plaats daarvan verwijst naar de verplichting van de lidstaten om te zorgen dat beursgenoteerde ondernemingen een van beide doelstellingen "verwezenlijken". De doelstellingen zelf zijn echter ongewijzigd gelaten.

e. Openbare versus particuliere ondernemingen, en ondernemingen waarvan het personeel voor minder dan 10 % uit leden van het ondervertegenwoordigde geslacht bestaat

18. De Raad wenste de bepaling te schrappen waarin een onderscheid werd gemaakt tussen openbare en particuliere ondernemingen. Voor openbare ondernemingen geldt namelijk een eerdere streefdatum. Het Parlement wenste van zijn kant de bepaling te schrappen die de lidstaten de mogelijkheid biedt om ondernemingen waarvan het personeel voor minder dan 10 % uit leden van het ondervertegenwoordigde geslacht bestaat, vrij te stellen van de hoofdbepalingen. Bij wijze van compromis werden beide bepalingen geschrapt.

C. Selectieprocedures

a. Positieve actie (artikel 6)

19. Het standpunt van het Parlement bevatte verschillende bepalingen die van toepassing waren op de voorselectiefase. Bij wijze van compromis kwamen de twee wetgevers een bewoording overeen die duidelijk maakt dat positieve actie voor het volledige selectieproces geldt. In overeenstemming met deze aanpak en in het licht van de vaste rechtspraak ter zake wordt er in de compromistekst gespecificeerd dat de doelstelling om het genderevenwicht te verbeteren het gehele proces moet beheersen, ook de voorselectie, en dat voorrang moet worden gegeven, echter niet automatisch of onvoorwaardelijk, aan het ondervetegenwoordigde geslacht voor zover de kandidaat dezelfde kwalificaties heeft als de kandidaat van het andere geslacht.

b. Informatievereisten (artikel 6, lid 3)

20. Het standpunt van het Parlement voorzag in een uitbreiding van de lijst met informatie die ondernemingen aan afgewezen kandidaten moeten verstrekken. Als onderdeel van het algemene compromis werden de desbetreffende bepalingen echter gehandhaafd in een vorm die dicht aanleunt bij wat de Commissie oorspronkelijk had voorgesteld.

D. Opschortingsclausule (artikel 12)

21. In zijn algemene oriëntatie heeft de Raad met het oog op de subsidiariteit de opschortingsclausule van het Commissievoorstel verder uitgewerkt en verfijnd, teneinde de nodige flexibiliteit te bieden aan de lidstaten die reeds even doeltreffende maatregelen hadden genomen ter verbetering van het genderevenwicht in raden en derhalve in staat moeten worden gesteld de in de richtlijn vastgestelde procedurele vereisten op te schorten. Het Parlement was echter van mening dat de opschortingsclausule in de tekst van de Raad mogelijk te vaag en deels ook onduidelijk was, wat de indruk zou wekken van een maas in de wetgeving. Bij wijze van compromis zijn de twee wetgevers overeengekomen te specificeren dat de opschortingsclausule enkel beschikbaar zou zijn voor lidstaten die reeds nationale maatregelen hadden vastgesteld die aantoonbaar "even doeltreffend" zijn, wat betekent dat ofwel bindende kwantitatieve maatregelen in de nationale wetgeving, ofwel feitelijke resultaten in termen van een bepaald behaald percentage vereist zijn. Bovendien wordt er in de compromistekst bepaald dat een lidstaat pas gebruik kan maken van de opschortingsclausule als aan de voorwaarden is voldaan op de dag van inwerkingtreding van de richtlijn.
22. Daarnaast bevat het compromis een *gesloten lijst met voorwaarden* waaraan de lidstaten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een opschorting en een duidelijkere beschrijving van de kernelementen die de nationale wetgeving moet bevatten. Ook is de aanvullende optie van het Commissievoorstel weggelaten waarbij een opschorting mogelijk zou zijn geweest bij een momentum richting vooruitgang (in plaats van een specifiek reeds bereikt percentage). Daarnaast werd er in het artikel inzake evaluatie een bepaling opgenomen op grond waarvan de Commissie in haar verslag van 2030 moet nagaan of de voorwaarden van de opschortingsclausule eventueel moeten worden herzien. Bovendien zullen de lidstaten die van de opschortingsclausule gebruikmaken niet alleen moeten melden of en hoe zij aan de toepasselijke voorwaarden hebben voldaan, maar ook of zij verdere vooruitgang boeken richting een meer evenwichtige vertegenwoordiging van beide geslachten, wat overeenstemt met hun bredere verplichting om verslag uit te brengen over hun vorderingen in het algemeen. In het compromis wordt ook bepaald dat de lidstaten de richtlijn toepassen en dat de Commissie verslag uitbrengt over deze toepassing.

E. Datums en termijnen (artikel 5)

23. Gezien het aantal jaren dat is verstreken sinds het voorstel voor het eerst werd opgesteld, heeft de Raad de datums en termijnen in zijn algemene oriëntatie bijgewerkt. Het Parlement nam reeds in 2013 zijn standpunt aan en heeft echter niet de gelegenheid gehad om een dergelijke bijwerking uit te voeren. De onderhandelingen tussen de twee wetgevers waren toegespitst op de uiterste datum van omzetting en de streefdatum die is vastgesteld onder verwijzing naar de doelstellingen van de richtlijn. Het Parlement drong daarbij aan op een strakker tijdschema. In het overeengekomen compromis wordt teruggegrepen naar een standaard omzettingstermijn van twee jaar en wordt een streefdatum voor het bereiken van de kwantitatieve doelstellingen vastgelegd, namelijk 30 juni 2026, halverwege tussen de respectieve mandaten van de twee wetgevers.

F. Sancties (artikel 8)

24. Er bestond een aanzienlijke kloof tussen het standpunt in de algemene oriëntatie van de Raad, waarin een korte en algemene formulering werd behouden met verwijzing naar "handhavingsmaatregelen", en dat van het Parlement, dat meer in detail trad en de lidstaten ertoe zou hebben verplicht om bepaalde sancties in te voeren, zoals boetes, nietigverklaring van benoemingen en uitsluiting van openbare aanbestedingen en van toegang tot Europese fondsen. In de overeengekomen compromistekst wordt de term "sancties" gebruikt en wordt het oorspronkelijke idee van de Commissie overgenomen om enkel bij wijze van voorbeeld boetes en de nietigverklaring van benoemingen te vermelden. Er is ook een algemene bepaling inzake openbare aanbestedingen opgenomen die de lidstaten ertoe verplicht ervoor te zorgen dat beursgenoteerde ondernemingen bij de uitvoering van overheidsopdrachten en concessies voldoen aan de toepasselijke sociaal- en arbeidsrechtelijke verplichtingen, in overeenstemming met de toepasselijke EU-wetgeving. Ten slotte is in de tekst ook een alternatieve vorm van sanctie of informele stimulans opgenomen als onderdeel van het compromis, namelijk de bekendmaking door de lidstaten van een lijst met ondernemingen die de kwantitatieve doelstellingen van de richtlijn hebben gehaald.

G. Evaluatie (artikel 13)

25. In zijn standpunt overwoog het Parlement het voor de Commissie expliciet mogelijk te maken een herziening van het toepassingsgebied van de richtlijn voor te stellen om de Europese instellingen en organen, niet-beursgenoteerde ondernemingen, sancties en de opschortingsclausule op te nemen. De Raad was voorstander van een meer algemene formulering, in de wetenschap dat de Commissie in ieder geval het initiatiefrecht heeft om te beslissen over toekomstige voorstellen tot herziening of aanvulling van de richtlijn. In de compromistekst wordt de Commissie verzocht om in haar verslag van 2030 na te gaan of de richtlijn doeltreffend is, te bekijken of het toepassingsgebied van de richtlijn later moet worden uitgebreid tot niet-beursgenoteerde ondernemingen die geen kmo's zijn, en een van de voorwaarden van de opschortingsclausule, namelijk die welke gebaseerd is op de geboekte vooruitgang (artikel 12, lid 1, punt a)), te onderzoeken. Kmo's en de EU-instellingen vallen duidelijk niet onder het artikel inzake evaluatie, zoals blijkt uit het compromis dat werd bereikt. Er is echter wel een overweging toegevoegd over de voorbeeldrol van de EU-instellingen om nota te nemen van de bestaande gelijkheidsstrategieën (overweging 12).

H. Technische bijlage

26. De Raad heeft aan zijn standpunt een technische bijlage toegevoegd waarin het specifieke aantal bestuursfuncties wordt vermeld dat nodig is om de kwantitatieve doelstellingen te bereiken die in de richtlijn in percentages worden uitgedrukt. Deze bijlage is opgenomen in het compromis waarover de twee wetgevers overeenstemming hebben bereikt.

IV. CONCLUSIE

27. In het standpunt van de Raad worden de hoofddoelstellingen van het voorstel van de Europese Commissie behouden. Het standpunt eerbiedigt volledig het compromis dat tussen de Raad en het Europees Parlement, met de steun van de Commissie, tijdens de informele onderhandelingen is bereikt.
28. Het door de twee wetgevers bereikte compromis is in een brief van de voorzitters van de Commissie JURI en de Commissie FEMM van het Europees Parlement d.d. 16 juni 2022 bevestigd. Het zal naar verwachting te zijner tijd als standpunt in eerste lezing door de Raad worden aangenomen.